

SXEDIO.76A

25.11.1930: ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΡΟΝΑΛΝΤ ΣΤΟΡΡΣ ΓΙΑ ΔΑΝΕΙΟ **600,000** ΛΙΡΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΤΟΥ **1931**.

Αν το πολιτικό θέμα δεν ήταν τόσο έντονο θα μπορούσε να λεχθεί ότι οι Κύπριοι είχαν ωφεληθεί πολύ από διάφορα μέτρα που πήρε ο κυβερνήτης Σερ Ρόναλντ Στορρς για ανακούφιση του και αναθέρμανση της οικονομίας που περνούσε και εδώ κρίση όπως συνέβαινε διεθνώς με τη διεθνή οικονομική κρίση του **1929**.

Όμως οι αγώνες των κυπρίων για ικανοποίηση του αιτήματος της ένωσης προκαλούσαν μια τεταμένη κατάσταση που τους άφηναν πολλές φορές απαθείς μπροστά στα μέτρα που λάμβανε ή επιδίωκε να λάβει ο Κυβερνήτης Στορρς και τα οποία θεωρούσαν ως υποχρέωση της αγγλικής διοίκησης περισσότερο παρά σαν προσφορά δεδομένων των εκατομμυρίων που είχε απομυζήσει από τον τόπο με τον Φόρο της Υποτελείας από το **1879** και ο οποίος ανερχόταν ετησίως σε **92,000** λίρες.

Ο Στορρς στα Απομνημονεύματα του (**Oriantations 1937**) παραθέτει ανάμεσα στα διάφορα μέτρα που πήρε την εξασφάλιση δανείου **600** χιλιάδων λιρών, τη βελτίωση των επικοινωνιών και συγκοινωνιών, τη σύνδεση της Κύπρου με αεροπλάνα της εποχής, τη βελτίωση του λιμανιού της Αμμοχώστου και των δρόμων και την προστασία του Μουσείου, την ίδρυση Σχολής Τυφλών και Κυπριακού Εμπορικού Επιμελητηρίου και Γεωργικού Κολλεγίου στη Μόρφου.

Ένα από τα πιο σημαντικά μέτρα που πήρε ήταν ασφαλώς η εξασφάλιση δανείου **600** χιλιάδων λιρών. Οι Κύπριοι ζητούσαν για χρόνια την εξασφάλιση ενός τέτοιου ποσού που να χρησιμοποιείτο για δανεισμό για τις ανάγκες της Γεωργίας.

Ο Στορρς παρουσίασε το νομοσχέδιο στο Νομοθετικό Συμβούλιο γύρω από την εξασφάλιση του

δανείου και η εισήγηση του εγκρίθηκε ύστερα από θυελλώδη συζήτηση με **17** ψήφους υπέρ και επτά κατά.

Με το δάνειο αυτό ο κυβερνήτης πρότεινε να γίνουν λιμενικά έργα στην Αμμόχωστο και να ιδρυθεί το Γεωργικό Κολλέγιο στη Μόρφου και να βελτιωθεί το οδικό δίκτυο.

Όμως ενώ οι Έλληνες βουλευτές υποστήριξαν το Νομοσχέδιο για το δάνειο, αρνήθηκαν να ψηφίσουν τον Προϋπολογισμό του **1931** όταν αυτός παρουσιάστηκε στο Νομοθετικό.

Ωστόσο ο Στορρς τα κατάφερε με τις ψήφους των Τούρκων βουλευτών.

Λεπτομέρειες των ομιλιών των βουλευτών που αφορούσαν τόσο το δάνειο των **600,000** λιρών, όσο και τον Προϋπολογισμό αναφέρονται στα πρακτικά των συνεδριών του Νομοθετικού του Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου του **1930**:

ΣΥΝΕΔΡΙΑ **25ης** ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ **1930**. ΑΓΟΡΕΥΣΙΣ ΘΕΟΦΑΝΗ ΘΕΟΔΟΤΟΥ: Κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου για το δάνειον των **600.000** λιρών ο βουλευτής Ορεινής Θεοφάνης Θεοδότου στη συνεδρία της **25ης** Νοεμβρίου είπε τα εξής:

Ευθύς εξ αρχής λέγω ότι είμαι διατεθειμένος να υπερψηφίσω του νομοσχεδίου περί δανείου. Ο σκοπός του νομοσχεδίου είναι πράγματι υπέρ της Γεωργίας και δεν βλέπω τον λόγον πως παρεξηγήθη τούτο προηγουμένως υπό των προλαλησάντων. Η Γεωργία χρειάζεται νερόν, το οποίον είναι ο πρώτος συντελεστής αυτής, χρειάζεται γνώσεις εμπειρικής και πρακτικής και το νομοσχέδιον προνοεί περί τούτων, χρειάζεται εσωτερικούς δρόμους προς μεταφοράν των προϊόντων εις τους λιμένας προς εξαγωγήν και το νομοσχέδιον επίσης προνοεί περί αυτών.

Εάν δεν υπάρχει εσωτερική και εξωτερική συγκοινωνία. όλη η παραγωγή του τόπου θα είναι άνευ αξίας. Βεβαίως θα ήτο προτιμότερον και δικαιότερον εάν αι ανάγκαι αυτά του νομοσχεδίου επραγματοποιούντο διά των ιδίων χρημάτων της Κύπρου και ουχί διά δανείου. Ατυχώς τούτο δεν είναι

δυνατόν και είμεθα υποχρεωμένοι να καταφύγωμεν εις δάνειον, διά να επαρκέσωμεν εις τας ανάγκας της Κύπρου. Ελπίζομεν όμως ότι εν προσεχεί μέλλοντι θα δυνηθώμεν, δι' αυστηράς οικονομίας και διά της αποδείξεως του δικαίου της Κύπρου ως προς τα εν Αγγλία κατακρατούμενα χρήματα αυτής (εκ της εισπράξεως του υποτελικού φόρου) να βελτιώσωμεν τας ανάγκας της Κύπρου.

Νομίζω ότι δεν είναι μόνη η Κύπρος ήτις κατέφυγεν εις τοιαύτα δάνεια, αλλά όλα κράτη. Οσάκις θα κάμωσι τοιαύτα μεγάλα έργα δεν δύναται να καταφύγωσιν εις δάνεια. Το ζήτημα δε είναι όπως το προϊόν του δανείου μη κατασπαταληθή ανωφελώς εις διευθυντάς, παραδιευθυντάς, υποδιευθυντάς, βοηθούς διευθυντών κλπ. Διά τούτο νομίζω ότι το Συμβούλιον τούτο πρέπει να έχη εξουσίαν επί του διορισμού του μηχανισμού της όλης εργασίας, ήτις θα διεξαχθή διά του δανείου. Είναι εκτός πάσης αμφιβολίας, ότι εάν το δάνειον δεν τύχη της δεούσης προσοχής και δεν θα χρησιμοποιοιθή επαξίως διά τας ανάγκας της Κύπρου δι' ας προορίζεται, τότε θα αποβή προς βλάβην και ουχί προς ωφέλειαν του τόπου. Διά τούτο νομίζω ότι δεν πρέπει να υπάρξη διάκρισις όσον αφορά εις τους δρόμους, αλλά πρέπει το δάνειον να διατεθή όχι μόνον δι' υπάρχοντας δρόμους, αλλά και διά νέους τοιούτους.

Υπάρχουν, Εξοχώτατε, μετά **50** έτη αγγλικής διοικήσεως, μέρη απρόσιτα εις την Κύπρον και περί αυτών πρέπει να ληφθή πρόνοια. Παρατηρώ μετά λύπης μου ότι η συγκοινωνία της Κύπρου διηρέθη εις τρεις τάξεις δρόμων, μία εκ των οποίων είναι οι εγκαταλελειμμένοι δρόμοι διά τους οποίους ουδεμία πρόνοια λαμβάνεται εν τω νομοσχεδίω. Εις την κατηγορίαν δε αύτην υπάγονται οι σπουδαιότεροι δρόμοι των χωρίων και μάλιστα των ορεινών τοιούτων. Τοιούτοι είναι **22** τον αριθμόν, εις δε εξ αυτών είναι ο Δευτεράς-Παπούτσας.

Κλείω την ομιλίαν μου με τη ελπίδα και την βεβαιότητα συνάμα, ότι θα ληφθή πάσα πρόνοια διά την

καλήν διαχείρισιν του μελετωμένου δανείου διά να αποβή τούτο προς όφελος της ευημερίας του τόπου.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Θα παρακαλέσω τον εντ. διευθυντήν της Γεωργίας να καταθέση, εάν υπάρχη έκθεσιν παρομοίαν εκείνης του διευθυντού των Δημοσίων Εργών διά τα έργα τα οποία πρόκειται να κατασκευασθούν διά του δανείου ως προς την γεωργίαν.

ΛΑΝΙΤΗΣ: Ζητώ την τροποποίησιν του σχετικού κονδυλίου διά τους δρόμους ως εξής: Ποσόν **200,000** λιρών θα δαπανηθή διά γενικούς δρόμους και ποσόν **100,000** λιρών διά δρόμους γεωργών εξυπηρετούντων των γεωργίαν του τόπου.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ: Παρ' όλον τον κίνδυνον όπως παρεξηγηθώ διότι ενίσταμαι εναντίον της ως άνω τροποποιήσεως, διότι αύτη αφορά το εκλογικόν διαμέρισμα, το οποίον έχω την τιμήν να αντιπροσωπεύσω, εν τούτοις επειδή το ζήτημα το οποίον πρόκειται να λυθή αφορά ολόκληρον την γεωργίαν του τόπου, δι' αυτό ο κίνδυνος ούτος ο οποίος ενδέχεται να προκύψη εκ της ομιλίας μου, αίρεται.

Η επίκρισις εναντίον του **2ου** κονδυλίου του δανείου εγένετο από δύο απόψεις. Από της απόψεως του εντίμου μέλους Λεμεσού και της του εντίμου μέλους Μεσαορίας-Καρπασίας. Αμφότερα τα μέλη παραβλέπουσι το γεγονός ότι η ίδρυσις του Κεντρικού Πειραματικού Σταθμού και Γεωργικού Κολλεγίου εν Μόρφου ουδόλως αποκλείει την ίδρυσιν και άλλων σταθμών. Αυτή άλλωστε η λέξις "Κεντρικό" δηλοί ότι πρόκειται περί κεντρικού σταθμού εν συνυπάρξει μετ' άλλων τοιούτων τοπικών σταθμών, οι οποίοι δύναται να ιδρυθούν.

Αλλά βεβαίως η σοβαρά προσπάθεια διά την γεωργίαν της νήσου έπρεπε να αρχίση από κάπου και ορθώς κατά την εμήν γνώμην αρχίζει από την πεδιάδα Μόρφου, η οποία είναι μία των γεωργικωτέρων περιοχών της νήσου, η συγκεντρώνουσα το εξαιρετικόν προνόμιον του αφθόνου ύδατος

Αι άλλαι επικρίσεις του Βουλευτού Μεσαορίας-

Καρπασίας δια την γεωργικήν σχολήν, νομίζω ότι δεν έχουν την θέσιν των καθόσον την στιγμήν αυτήν δεν κρίνομεν τον οργανισμόν της σχολής, διότι αύται αφορούν τον οργανισμόν και τον τρόπον της λειτουργίας της σχολής. Αλλωστε μετά τας δηλώσεις του εντ. Διευθυντού της Γεωργίας όστις εξήγησε σαφώς ότι τρεις είναι οι σκοποί της Σχολής (Κολλεγίου) ήτοι: **1)** Να μορφώση γεωργικούς λειτουργούς, **2)** να μορφώση παιδιά γεωργών διά να τα προπαρασκευάση διά το γεωργικόν στάδιον και, **3)** να βοηθήση την γεωργικήν εκπαίδευσιν των διδασκάλων, νομίζω ότι η ατελείωτος επωδός περί της αστυφυλίας δεν δικαιολείται ποσώς.

Αναφορικός με τη πρόσκαιρον κέθοδον εκπαιδεύσεως εις την γεωργικήν μόρφωσιν διά των κινητών συνεργείων, νομίζω ότι το έντιμον μέλος Λεμεσού, το οποίον συνέστησε αυτούς τους περιοδικούς γεωργικούς θιάσους οι οποίοι λειτουργούν εν Ιταλία, δεν θα έλαβε τον κόπον να επισκεφθή και τας μεγάλας ακινήτους γεωργικάς σχολάς, ας έχει το ιταλικόν κράτος.

Προτού ξεκινήσουν αυτοί οι περιοδεύοντες γεωργικοί διδάσκαλοι, κατασκηνώνοντες από τόπου εις τόπον είναι φυσικόν ότι κάπου εξεπαιδεύθησαν προηγουμένως υπό στέγην. Τα γεωργικά πειράματα, τα οποία σκοπούν να γίνουν εις Μόρφου, χρειάζονται μέσα επιστημονικά μόνιμα και θα επροτίμων από τόρα να γίνη η σύστασις όπως τα πειράματα ταύτα προτού καταλήξουν εις συμπεράσματα, μη γίνωνται ενώπιον των χωριών, πριν εξασφαλισθή η επιτυχία. Διότι συχνάί αποτυχίαί αποθαρρύνωσι τους χωρικούς. Ηδη το γεωργικόν Τμήμα άνευ αυτών των κινητών συνεργείων έχει οδοιπορικά λ. **4,420** κατ' έτος.

Φαντασθήτε ότι τουλάχιστον θα εχρειάζοντο δεκαπλάσια ποσά, εάν εγύριζον την Κύπρον με σκηνάς και συνεργεία, ως τα φαντάζεται το έντιμον μέλος Λεμεσού.

Αλλά φαντάζομαι ότι ο Κεντρ. Πειραματικός Σταθμός και το Γεωργικόν Κολλέγιον θα

δημιουργήσουν πρωτύπους φυτείας, αι οποίαι δεν θα είναι δυνατόν να περιφέρωνται μετά των γεωπόνων, όπως το δάσος του Μάκβεθ.

Επιθυμώ δε να επαναλάβω και πάλιν ότι η δημιουργία μιάς αρτίας Γεωργικής Σχολής εν Μόρφου δεν αποκλείει ποσώς την ίδρυσιν και άλλων μικρών γεωργικών σταθμών εις άλλα μέρη τους νήσου. Την προσπάθειαν αυτήν ήτοι τη ίδρυσιν γεωργικής σχολής και Κεντρικού Πειραματικού σταθμού εν Μόρφου προσωπικώς εγώ την χαιρετίζω έως την έναρξιν μίας σοβαράς γεωργικής προσπάθειας εν τη νήσω και ουχί ο άπαντον. Δύναμαι δε να διαβεβαιώσω τους εντίμους συναδέλφους μου, ότι εγώ προσωπικώς θα υποστηρίξω ευθύμως πάσαν επέκτασιν της τοιαύτης προσπάθειας καθ' όλην την νήσον.

Αναφερόμενος εις την συροτροφίαν, την οποίαν έθιξε το εντ. μέλος Πάφου, νομίζω ότι η επιστημονική εργασία, ήτις θα διεξάγεται εις τον Κεντρ. Πειρ. Σταθμόν Μόρφου, θα αποδώση αγαθά αποτελεσματα καθ' όλην την Κύπρον και θα είναι βέβαια ανάγκη διά τας γηραιάς κυρίας της επαρχίας Πάφου να έλθουν εις Μόρφου, διά να ίδωσιν ιδίοις όμμασι τα πορίσματα της επιστημονικής εργασίας καθότι αρμόδιοι ειδικοί εκ του Κ.Π. Σταθμού θα είναι εις θέσιν να εξηγούν ταύτα καθόλην την Νήσον. Διά τους ανωτέρω λόγους είμαι υποχρεωμένος να ενστώ κατά της τροποποιήσεως.

ΑΓΟΡΕΥΣΗ Δ. ΣΕΒΕΡΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ:
Κατά τη συζήτηση του Νομοσχεδίου για τον προϋπολογισμό ο βουλευτής Κερύνειας Δ. Σεβέρης ανέφερε τα πιο κάτω σύμφωνα με τα πρακτικά:

"ΣΕΒΕΡΗΣ: Το παρουσιαζόμενον προσχέδιον του προϋπολογισμού περιέχει όλας τας κακίας και όλας τας αμαρτίας των συναδέλφων προκατόχων του και επί πλέον μίαν πολύ ουσιώδη παρουσιάζει ανισοσκέλειαν με έλλειμμα λ. **70,000** περίπου όπερ μου φαίνεται ότι είναι μοναδικόν φαινόμενον εις τη δημοσιονομικήν πολιτικήν του τόπου τούτου.

Το να παρουσιάζη, Κύριε Πρόεδρε, ο

Προϋπολογισμός ενός έτους κατά τον απολογισμόν αυτού ελλείμμα δεν είναι τι το εκπληκτικόν ή ασύνηθες ούτε ο συντάκτης του τιοιούτου προϋπολογισμού είναι άξιος οιασδήποτε επικρίσεως και μάλιστα εις ας περιστάσεις το προκύπτον έλλειμμα οφείλεται εις γεγονότα άτινα δεν ήτο δυνατόν καθ' όλους τους δυνατούς ανθρωπίους υπολογισμούς να προβλεφθώσιν, ως ήτο ομολογουμένως η περίπτωση κατά την σύνταξιν του προϋπολογισμού της χρήσεως του παρελθόντος έτους.

Το να συντάσσεται όμως προϋπολογισμός ευθύς εξ αρχής με πρόβλεψιν ελλείμματος και μάλιστα ασφαλήνη δημοσιονομική αρχή, ασφαλήνη ωσαύτως η αρχή να ζητήται όπως καλυφθή το προβλεπόμενον έλλειμμα διά της προσφυγής εις το αποθεματικόν κεφάλαιον. Δια του τρόπου τούτου προνοείται ο σκοπός και ο προορισμός του αποθεματικού κεφαλαίου.

Τούτο είναι πράγματι προωρισμένον διά την κάλυψιν ελλειμμάτων εκτάκτων και απροόπτων και ουχί διά την ισοσκέλισιν προϋπολογισμού συντασσομένου ευθύς εξ αρχής με πλήρη πρόβλεψιν και επίγνωσιν του ελλείμματος όπερ είναι αναμφίβολον ότι θα παρουσιάση. Το ότι δε η τοιαύτη τακτική είναι ασφαλήνη αποδεικνύεται ευκόλως και εκ του ακολούθου συλλογισμού. Ουδείς δύναται να προΐδη οποία θα είναι η διάρκεια και η έκτασις της παρούσης οικονομικής κρίσεως, η οποία από ενός και πλέον έτους μαστίζει ολόκληρον σχεδόν τον κόσμον.

Και οι διασημότεροι οικονομολόγοι δεν δύνανται να διακρίνωσιν εισέτι εις τον οικονομκόν ορίζοντα οιαδήποτε σημεία βελτιώσεως της καταστάσεως και συνεπώς δεν είναι εις θέσιν να προβλέψωσιν από τούδε επί πόσον εισέτι θα παραταθή η τρομερά αυτή οικονομική κρίσις, παρομοίαν της οποίας εις έκτασιν και διάρκειαν δεν εγνώρισεν εισέτι ο κόσμος.

Αλλά ερωτώ υμάς κ. Πρόεδρε, πως θα είναι δυνατόν να επαρκέση το πενιχρόν αποθεματικόν μας κεφάλαιον αν η παρούσα οικονομική κρίσις παραταθή ακόμη περισσότερον; Πως θα είναι δυνατόν ν' αντικρύση η μικρά και πτωχή αυτή νήσος το

οικονομικόν χάος εις το οποίον ραγδαίως φέρεται αν, παρά πάσαν ευχήν και προσδοκίαν, δεν εξέλθωμεν εις την οποίαν από ενός και πλέον έτους ευρισκόμεθα;

Δύο οδοί υπάρχουν κ. Πρόεδρε, τας οποίας δύνανται ν' ακολουθήσουν οι συντάκται προϋπολογισμών διά να καλύψουν τα ελλείμματά των και επιτύχουν την ισοσκέλισιν των. Η μεν είναι η οδός της επιβολής νέων φορολογιών και η άλλη η της επιτεύξεως οικονομικών. Επιθυμώ να πιστεύω ότι είναι παραδεκτόν υπό της Κυβερνήσεως ότι η οδός των φορολογιών αποκλείεται άνευ του ελαχίστου δισταγμού.

Υπάρχει όριον οικονομικής εντοχής διά κάθε λαόν και ο κυπριακός λαός προ πολλού υπερβή το όριον τούτο. Δεν απομένει λοιπόν ει μη η οδός των οικονομικών. Αλλά δύνασθε να προβάλητε το ερώτημα: Είναι δυνατόν να επιτευχθώσιν οικονομίαι και αν ναι μέχρι πόσου ποσού; Ως προς το σημείον τούτο τρέφω κ. Πρόεδρε, ακράδαντον πεποίθησιν ότι διά της καταργήσεως περιττών θέσεων, του περιορισμού των μισθών εντός λογικών ορίων και της περικοπής πολλών άλλων πολυτελών ή περιττών δαπανών ευκόλως δύναμεθα να επιτύχωμεν οικονομίας εκατόν περίπου χιλιάδων λιρών.

Ζητούντες δε κ. Πρόεδρε, ελαττώσεις μισθών δεν είναι η πρόθεσις ή η επιθυμία μας ν' αδικήσωμεν την τάξιν των υπαλλήλων. Ζητούμεν απλώς να εφαρμόσωμεν τας αυτάς αρχάς δικαιοσύνης, τας οποίας εφήρμοσεν άλλοτε η Κυβέρνησις κατά τον καθορισμόν του επιπέδου των σημερινών μισθών.

Είναι γνωστή, εντιμότητα, η ιστορία του τοιούτου καθορισμού. Χρονολογείται από το 1920 επί των δρόμων της διακυβερνήσεως της νήσου υπό του μακαρίτου Στήβενσον (τέως Κυβερνήτη) οπότε η τότε Κυβέρνησις προέβη εις την ατυχεστάτην ομολογουμένως απόφασιν να μετατρέψη το τε δικαίως χορηγηθέν πολεμικόν επίδομα εις πάγιον μισθόν και τούτο διότι ίσως διατέλει υπό την πεπλανημένην εντύπωσιν ότι αι έκτακτοι εκείνοι μεταπολεμικάί

οιονομικαί συνθήκαι θα εξηκολούθουν πε άπειρον.

Δεν παρήλθον όμως εν ή δύο τη και εγένετο ευκόλως αντιληπτόν το μέγα εκείνο οικονομολογικόν σφάλμα. Εκτοτε δεν έπαυσαν αι παραστάσεις και αι διαμαρτυρίαί του κυπριακού λαού διά την δημιουργηθείσαν άνισον και άδικον εκείνην κατάστασιν, ήτις κατήντησε μέχρι τοσοούτου σημείου ώστε να φαίνηται ότι ο Κυπριακός λαός διαιρείται πράγματι εις δύο στρατόπεδα των υπαλλήλων και των μη τοιούτων, εξ ων οι τελευταίοι αγωνίζονται νυχθημερόν τον σκληρόν και τραχύν αγώνα της ζωής μόνον και μόνον διά να καταστήσωσιν άνετον και ευχάριστον την ζωήν εις τους πρώτους.

Αλλ' ατυχώς πάσαι αύται αι παραστάσεις, αι διαμαρτυρίαί και ικεσίαί του Κυπριακού λαού διά την επανόρθωσιν του γενομένου σφάλματος απέβησαν εις μάτην. Κατά το τρέχον έτος παρουσιάσθη ατυχώς συνήγορος των δικαίων παραστάσεων και παραπόνων του Κυπριακού λαού η σκληρά και αψευδής γλώσσα των αριθμών ήτοι το πραγματοποιηθέν έλλειμμα της παρελθούσης χρήσεως και το έτι μεγαλύτερον προβλεπόμενον έλλειμμα της προσεχούς.

Αλλ' ενώ πάντες προσεδωκόμεν ότι η Κυβέρνησις υπό την πίεσιν της σκληράς ανάγκης θα μετέβαλλε την οικονομικήν πολιτικήν της και θα ηκολούθει την μόνην ενδεδειγμένην οδόν των οικονομικών, μετ' εκπλήξεως μας βλέπομεν ότι επιμένει εις την αυτήν ολεθρίαν πολιτικήν της αχαλινώτου διασπαθήσεως του δημοσίου χρήματος, εις δημιουργίας νέων περιττών θέσεων, εις αυξήσεις μισθοδοσιών, παροχήν επιδομάτων και άλλων απολαβών. Αλλ' η κατάστασις αυτή δεν είναι δίκαιον ούτε δυνατόν να παραταθή επί πλέον.

Ο έντιμος Αποικιακός Γραμματεύς εισηγούμενος χθες το υπό συζήτησιν νομοσχέδιον εξέφρασε την ελπίδα ότι τα μέλη του νέου Συμβουλίου εμφορούνται υπό πνεύματος συνεργασίας μετά της Κυβερνήσεως και εκάλεσεν αυτά όπως δώσωσι δείγματα των διαθέσεων των τούτων ψηφίζοντα υπέρ του παρουσιασθέντος προϋπολογισμού. Διαβεβαιώ διά του θετικωτέρου

τρόπου κύριε Πρόεδρε, την Υμετέραν εντιμότητα ότι άπαντα τα αιρετά μέλη εμφορούνται πράγματι υπό των καλλιτέρων διαθέσεων και ότι θεωρούσε καθήκον των να συνεργασθώσι μετά της Κυβερνήσεως, διά την επιψήφισιν παντός νομοθετικού μέτρου αποσκοπούντος την προαγωγήν των συμφερόντων του τόπου.

Διαβεβαιώ ωσαύτως την Υμετέραν εντιμότητα ότι συναισθανόμεθα πλήρως την υποχρέωσιν την οποίαν έχομεν να υποβοηθήσωμεν διά της ψήφου μας την κυβέρνησιν εις την λήψιν μέτρων απαραίτητων διά την λειτουργίαν της Κυβερνητικής μηχανής.

Και ναι μεν συμφωνώ προς τη παρατήρησιν της Υμ. εντιμότητος ότι ενδεχομένη απόρριψις του νομοσχεδίου της δράσεως θα έφερεν ως επακόλουθον την αναρχίαν, καθότι γνωρίζω κάλλιστα ότι υπάρχει και άλλη οδός επιβολής της Κυβερνητικής θελήσεως, είμαι όμως διατεθειμένος να παραδεχθω ότι δεν θα ήτο ποσώς ευχάριστον εις την κυβέρνησιν να εξαναγκάζεται να διοική τον τόπον τούτον διά βασιλικών διαταγμάτων παρά την εκπεφρασμένην γνώμην του Νομοθετικού Σώματος του τόπου και θεωρούμεν καθήκον μας, όπως εξαγάγωμεν την Κυβέρνησιν εις ην θα ευρίσκετο αν εξηναγκάζετο να επιβάλη τον Προϋπολογισμόν της διά Βασιλικού Διατάγματος.

Αλλά Κύριε Πρόεδρε, το δημόσιον τούτο πνεύμα της συνεργασίας μετά της Κυβερνήσεως όπερ ευλόγως αναμένετε παρά των αιρετών μελών ελπίζω ότι θα εύρητε ορθόν και δίκαιον αν τα αιρετά μέλη ζητήσωσι να επιδείξη και η Κυβέρνησις απέναντι αυτών. Θελήσατε κ. πρόεδρε ν' αναλογισθήτε οπόσον εξόχως δυσχερής είναι και η ιδική μας θέσις απέναντι των εντολέων μας αν εστέργομεν να ψηφισθή ο προϋπολογισμός ως ούτος παρουσιάζεται σήμερον ενώπιον υμών ενώ ακραδάντως πιστεύομεν ότι είναι ολέθριος διά τα οικονομικά συμφέροντα του τόπου.

Η Υμ. Εντιμοτης κατά την χθεσινήν ομιλίαν της εισηγουμένη το παρόν νομοσχέδιον, εδήλωσεν ότι η Κυβέρνησις θα ήτο διατεθειμένη να διορίση κατά τους

πρώτους μήνας του προσεχούς έτους επιτροπείαν επί τω σκοπώ να ποιήση τας συστάσεις εις τον προϋπολογισμόν.

Ως προς το σημείον τούτο παρακαλώ να μοι επιτραπή να υπενθυμίσω την Υμ. Εντιμότητα ότι παρομοία επιτροπεία διά τον αυτόν ακριβώς σκοπόν ωρίσθη και προ δύο περίπου ετών και εν τούτοις τόσον το παλαιόν όσον και το νέον Συμβούλιον αγνοούν τελείως εάν και κατά πόσον ειργάσθη η επιτροπεία εκείνη και οποίον υπήρξε το αποτέλεσμα των ερευνών της.

Αλλ' εν πάση περιπτώσει διά ποίον λόγον παν ό,τι θα είναι δυνατόν να γείνη εις ολίγους μήνας, ως υπόσχεται η Κυβέρνησις, να μη γίνη από τούδε;

Χορηγήσατε κ. Πρόεδρε, μίαν αναβολήν **15** το πολύ ημερών διά να καταστή δυνατόν να υποβάλη η ορισθησομένη επιτροπεία τα πορίσματα των ερευνών της και παρουσιάσητε ούτω των προϋπολογισμόν σας σύμφωνα με τας υποδείξεις της και ανάλογον προς τας οικονομικάς συνθήκας του τόπου.

Ποίον λόγον έχετε ν' αρνηθήτε την μικράν ταύτην αναβολήν, αφού διά του τρόπου τούτου θα είναι πιθανώτατα δυνατόν να περικοπούν αι δαπάναι του προϋπολογισμού κατά εκατόν ίσως χιλιάδας λιρών;

Αλλ' αν επιμένετε εις την άνωθεν επιψήφισιν του δεχθήτε τουλάχιστον την τροποποίησιν ην εδήλωσεν ότι θα εισηγηθή ο έντ. βουλευτής Μόρφου-Λεύκας ήτοι του περιορισμού του ποσού των δαπανών κατά **70** χιλιάδας λιρών και φροντίσατε σεις κατόπιν ν' αφαιρέσητε το ποσόν τούτο από τα κονδύλια των δημοσίων υπηρεσιών αναλόγως της πραγματικής ανάγκης εκάστης τούτων.

Καταλήγων, εντιμότατε, επιθυμώ να εκφράσω την πεποίθησιν ότι η Κυβέρνησις σας θ'αξιώση ευμενούς προσοχής τας εισηγήσεις μου ταύτας και επί τη προσδοκία ταύτη δηλώ ότι δεν θα ενστώ κατά της δευτέρας αναγνώσεως του νομοσχεδίου".